

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุง
รัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๖ (ข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการ)

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๘/๑๑๗๓๗ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงศึกษาธิการได้หารือปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๖ ไปยังสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีรายละเอียดว่า ตามที่ได้มีพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๖ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๖ ซึ่งมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้เองได้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำการหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นั้น

กระทรวงศึกษาธิการมีข้าราชการที่กระทำความผิดวินัยและอยู่ในข่ายจะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวหลายรายด้วยกัน แต่มีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้และตีความมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๖ หลายประการ จึงขอหารือปัญหาต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นสั่งลงโทษโดยไม่ชอบ คือ ไม่มีอำนาจหรือสั่งลงโทษเกินอำนาจที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากกระทำความผิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๖ และได้สั่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ประกาศใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือได้สั่งให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องภายหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว ดังนี้ ผู้ถูกลงโทษได้รับการล้างมลทินหรือไม่ หรือจะดำเนินการพิจารณาต่อไปหรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีข้าราชการถูกลงโทษทางวินัย และอยู่ในข่ายจะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ แต่ผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ มีปัญหาว่า

๒.๑ จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ของผู้นี้ต่อไปอีกหรือไม่ หากต้องพิจารณาจะเพิ่มโทษ ลดโทษ ยกโทษ หรือยกอุทธรณ์ได้หรือไม่ และผู้อุทธรณ์จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่

๒.๒ ถ้าผู้อุทธรณ์ถอนอุทธรณ์หลังจากพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้วผู้อุทธรณ์จะได้รับการล้างมลทินหรือไม่

๓. ข้าราชการได้กระทำความผิดวินัยโดยละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๕ หากผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ ข้าราชการผู้นี้จะได้รับผลจากพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ประการใด

๔. กรณีที่มีการกระทำผิดหลายกรรมและต่างวาระกัน บางกรรมเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ บางกรรมเกิดหลังวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ แต่ได้ส่งลงโทษหลายกรรมรวมกันมาก่อนพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ การกระทำผิดหลังวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ จะถือว่าได้รับผลจากพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ประการใด

๕. ข้าราชการผู้หนึ่งได้เก็บเอกสารของทางราชการไว้ในตู้เก็บเอกสารโดยมิได้ใส่กุญแจตูเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ต่อมาวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงได้เปิดตู้เพื่อจะนำเอกสารนั้นเสนอผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่าเอกสารนั้นได้หายไปไม่ทราบว่าย้ายไปในวันใดระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ ผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ ข้าราชการผู้นี้จะได้รับผลจากพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ประการใด

๖. กรณีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเห็นว่าข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยไม่ได้กระทำผิดวินัยให้ยุติเรื่องก็ดี หรือกระทำผิดวินัยเล็กน้อยและสั่งยกโทษก็ดี ทั้งสองกรณีดังกล่าวผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ จะพิจารณาเปลี่ยนแปลงโทษได้หรือไม่ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว

๗. กรณีที่ข้าราชการได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้ส่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนจำนวน ๑ ขั้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เห็นว่าพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นี้มีมลทินหรือมีหมองในกรณีที่ถูกลดขั้น ซึ่งจะให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ควรให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนี้ จะสั่งให้ข้าราชการผู้นี้ออกจากราชการได้หรือไม่ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงได้ส่งข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ปัญหาประการที่หนึ่ง กรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้ส่งลงโทษโดยไม่ชอบ คือ สั่งโดยไม่มีความจริงหรือสั่งลงโทษเกินอำนาจที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากการกระทำผิดวินัยนั้นเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ส่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษได้สั่งให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องภายหลังวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ดังนี้ ผู้ถูกลงโทษจะได้รับการล้างมลทินหรือไม่ หรือจะดำเนินการพิจารณาต่อไปหรือไม่ อย่างไร นั้น มีความเห็นว่า

มาตรา ๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ คำว่า”ผู้ถูกลงโทษทางวินัย”นั้น ได้นิยามศัพท์ไว้ในมาตรา ๓^๒ ให้หมายถึงข้าราชการซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัย ดังนั้น ข้าราชการซึ่งได้กระทำผิดวินัยก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว ไม่ว่าจะถูกลงโทษโดยคำสั่งที่ไม่มีอำนาจหรือเกินอำนาจก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัยตามบทนิยามนั้นแล้ว จึงได้รับการล้างมลทินโดยผลของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ต่อมาผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งลงโทษนั้นสั่งดำเนินการใหม่ หากผู้บังคับบัญชาสั่งยกโทษ ข้าราชการผู้นั้นก็มีใช้ผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงไม่มีโทษที่จะต้องล้างมลทิน แต่ถ้าพิจารณาได้ว่าจะยังมีโทษอยู่ ไม่ว่าโทษจะหนักขึ้น เบาลง หรือเท่าเดิมก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ ดังกล่าวแล้ว ก็ไม่มีผลไปในทางที่ทำให้ข้าราชการผู้นั้นไม่ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัตินี้

ปัญหาประการที่สอง กรณีที่ข้าราชการซึ่งอยู่ในข่ายได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับนั้น มีความเห็นว่า

๒.๑. ในกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้พิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์นั้นต่อไป ถ้าฟังว่าไม่ผิดและสั่งยกโทษ ข้าราชการผู้นั้นย่อมมีใช้ผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัย จึงไม่มีโทษที่จะต้องล้างมลทิน แต่ถ้าพิจารณาได้ว่าจะยังมีโทษอยู่ ไม่ว่าโทษจะหนักขึ้นเบาลง หรือเท่าเดิมก็ตาม ข้าราชการผู้นั้นย่อมเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัยจึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

๒.๒ ในกรณีที่ถอนอุทธรณ์หลังวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับย่อมถือว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ถูกลงโทษเพราะกระทำผิดวินัยและเป็นการกระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และถูกลงโทษก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ข้าราชการผู้

๑มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณี ซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รวมทั้งบรรดาผู้กระทำผิดวินัยที่ได้รับนิรโทษกรรมก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ แล้ว ไม่ว่าจะได้มีการสอบสวนทางวินัยแล้วหรือไม่ก็ตาม โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยหรือมิได้กระทำผิดทางวินัยแล้วแต่กรณี

๒มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

๑ลฯ

๑ลฯ

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในลักษณะทำนองเดียวกับโทษทางวินัย

นั้นจึงได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ปัญหาประการที่สาม ข้าราชการซึ่งกระทำผิดวินัยโดยละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ดังนี้ ข้าราชการผู้นั้นย่อมได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพราะได้กระทำผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๗๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ตั้งแต่วันแรกที่ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการแล้ว จึงเป็นความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงเป็นผลให้ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ ดังกล่าว

ปัญหาประการที่สี่ กรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยหลายกรรมต่างกันบางกรรมเกิดก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และบางกรรมเกิดหลังจากนั้น และผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษหลายกรรมรวมกันก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับซึ่งไม่อาจจะแยกโทษได้ว่าเป็นโทษของกรรมใด จึงพิจารณาให้เป็นคุณแก่ข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ ย่อมได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

ปัญหาประการที่ห้า กรณีที่ข้าราชการได้เก็บเอกสารไว้ในตู้เก็บเอกสารโดยมิได้ใส่กุญแจตูเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงได้เปิดตู้เพื่อนำเอกสารเสนอผู้บังคับบัญชา ปรากฏว่าเอกสารนั้นหายไป ไม่ทราบว่าย้ายไปวันใดระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับนั้น โดยที่การเก็บเอกสารราชการไว้ในตู้เก็บเอกสารซึ่งมีกุญแจตูโดยมิได้ใส่กุญแจตูนั้นฟังได้ว่ากระทำผิดวินัยเพราะไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นความผิดที่ได้กระทำก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ จึงเป็นผลให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

ปัญหาประการที่หก กรณีที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยและ ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่ได้กระทำผิดวินัยจึงให้ยุติเรื่อง หรือกระทำผิดวินัยเล็กน้อยจึงสั่งยกโทษ เช่นนี้ ข้าราชการผู้นั้นย่อมไม่เป็น”ผู้ถูกลงโทษทางวินัย”ตามนิยามในมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับแล้ว ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศ

^๓มาตรา ๗๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

การละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒

^๕มาตรา ๙๒ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการหรือดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปแล้ว ให้ส่งรายงานการลงโทษ การสั่งให้ออกจากราชการ หรือการดำเนินการ

ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๐ เห็นว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้น ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ที่จะดำเนินการต่อไปได้

สำหรับปัญหาประการที่เจ็ด กรณีที่ข้าราชการกระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้สั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ต่อมาผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เห็นว่าพฤติการณ์ของข้าราชการผู้นั้นมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ซึ่งจะทำให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ควรให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้นจึงสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการได้หรือไม่ เมื่อพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับแล้ว นั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔ มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่งมีความเห็นว่า การที่ข้าราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือนก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ การลงโทษลดขั้นเงินเดือนนี้เป็นโทษผิดวินัยตามมาตรา ๘๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติ

ทางวินัยนั้นต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวง ในกรณีที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑๐ ในกระทรวงหรือทบวง และตำแหน่งทุกระดับในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี หรือในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง หรือในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีให้รายงานจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น ซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีอำนาจที่จะสั่งลงโทษ เพิ่มโทษ ลดโทษหรือยกโทษตามควรแก่กรณีได้ แต่ถ้าจะลงโทษหรือเพิ่มโทษแล้ว โทษที่ลงหรือเพิ่มขึ้นรวมกับที่สั่งไว้แล้วเดิมต้องไม่เกินอำนาจของผู้ซึ่งสั่งใหม่นั้น

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการ ดำเนินการทางวินัย หรือลงทัณฑ์แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งดังกล่าว เห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณีซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งดังกล่าวที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๘๖ ทวิ ถ้าจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ ก่อนก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ ในกรณีที่จะต้องลงโทษตามมาตรา ๘๖ ทวิ ถ้ามีการตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน หรือลงทัณฑ์อย่างอื่นไปแล้ว ก็ให้เป็นอันพับไป

^๖มาตรา ๘๓ โทษผิดวินัยมี ๖ สถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดขั้นเงินเดือน
- (๔) ให้ออก
- (๕) ปลดออก
- (๖) ไล่ออก

ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ดังนั้น ข้าราชการผู้นั้นจึงเป็น”ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ซึ่งได้รับการล้างมลทินโดยผลของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ และเมื่อได้รับการล้างมลทินไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้บังคับบัญชาผู้ส่งลงโทษลดชั้นเงินเดือนจึงไม่อาจสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการได้

ฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ บัญญัติให้ล้างมลทินแก่ผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัย การที่กฎหมายบัญญัติเช่นนี้ย่อมหมายความว่า ให้ถือว่าผู้ได้รับการล้างมลทินมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น แต่มิใช่ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิดวินัย ดังนั้น เมื่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้ส่งลงโทษเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน ซึ่งจะให้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็อาจสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้ โดยการสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ นี้ เป็นการให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๔ (๔)^๘ มิใช่เป็นการถูกส่งลงโทษให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๔ (๕)^๙

โดยที่กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔ เห็นว่า ปัญหาในประการที่เจ็ดที่กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔ มีความเห็นเป็นสองฝ่ายนี้เป็นปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๓ (๒)^{๑๐} แห่งระเบียบคณะกรรมการ

^๗มาตรา ๙๘ เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้มีการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ แล้ว การสอบสวนไม่ได้ความว่ากระทำผิดที่จะถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น ซึ่งจะได้รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งให้ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนได้ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

“มาตรา ๙๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการ เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) พ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออกตามมาตรา ๙๕

(๔) ถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๘๖ มาตรา ๕๙ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๗ มาตรา ๙๘ มาตรา ๙๙ หรือมาตรา ๑๐๐ หรือ

(๕) ถูกส่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก

วันออกจากราชการตาม (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

การต่อเวลาราชการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญที่ต้องออกจากราชการตาม (๒) รับราชการต่อไป จะกระทำมิได้

“โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘

^{๑๐}ข้อ ๑๓ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) เมื่อกรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งเห็นว่ามีปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่

กฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ.๒๕๖๒ จัดให้มีการประชุมใหญ่
กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณา
ปัญหาประการที่เจ็ดประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนัก
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน
ปลัดกระทรวง) แล้ว มีความเห็นว่า

ข้าราชการตามปัญหาที่หารือมาได้กระทำผิดวินัยก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๕
และถูกลงโทษลดขั้นเงินเดือนไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ใช้บังคับ ข้าราชการผู้นี้
ย่อมได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ซึ่งให้ถือว่าข้าราชการ
ดังกล่าวไม่เคยกระทำผิดทางวินัยที่ต้องถูกลงโทษ ดังนั้น การที่ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการให้
ข้าราชการที่ได้รับการล้างมลทินไปแล้วนี้ออกจากราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมองตามมาตรา
๙๘^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ภายหลังจากนั้นย่อมกระทำไม่ได้
ถึงแม้ว่าการให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ ดังกล่าว จะมีใช้โทษทางวินัยก็ตาม แต่ก็ได้อาศัย
เหตุอันเนื่องมาจากที่ข้าราชการนั้นได้กระทำผิดทางวินัยมาเป็นเหตุสำคัญที่จะให้ออกจากราชการ
ดังนั้น จึงเห็นว่า เมื่อข้าราชการผู้นี้ได้รับการล้างมลทินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติล้าง
มลทินฯ แล้ว มลทินที่มีอยู่ย่อมหมดสิ้นไป โดยเหตุนี้ผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจสั่งให้ออกจาก
ราชการฐานมีมลทินหรือมัวหมองได้

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๖๓

ประชุมใหญ่

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓